

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

ALUEVALITUS

ASIA	<p>Itä-Uudenmaan aluevaltuuston kokous 12.12.2023 § 139 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 2024, päätös uudesta asiakasmaksuhinnastosta.</p> <p>Asiakasmaksuhinnasto on otettu käyttöön 1.1.2024. Pöytäkirja on julkaistu hyvinvointialueen nettisivuilla 18.1.2024. Muuttuneesta hinnastosta ei toistaiseksi ole tiedotettu asianomaisia.</p>
VALITTAJA	Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto
VAATIMUKSET	<p>Vaadimme, että Helsingin hallinto-oikeus</p> <ol style="list-style-type: none"> asettaa Itä-Uudenmaan aluevaltuuston päätökselle välittömästi täytäntöönpanokiellon ja kumoo päätöksen lain ja hyvän hallintotavan vastaisena. <p>Lisäksi vaadimme, että hallinto-oikeus velvoittaa hyvinvointialueen</p> <ol style="list-style-type: none"> tarkistamaan ateriapalvelujen hinnat kohtuulliselle tasolle ja perustelevaan hinnankorotukset selkein kustannuslaskelmin, määrittelemään alempi ateriapaketin hinta vammaisille ihmisille, joiden tulot alittavat virallisen köyhyysrajan, määrittelemään avohuoltoon kohtuullinen 250 € käyttövara kuukaudessa sekä osallistamaan vammaisneuvosto tässä ja kaikissa vammaisia ihmisiä koskeissa asioissa jo niiden valmisteluvaiheessa.

PERUSTELUT

Lait YK:n vammaisoikeussopimus
Perustuslaki
Asiakasmaksulaki
Sosiaalihuoltolaki
Vammaispalvelulaki

Toimeentulon edellytyksiä vaarantavia asiakasmaksuja ei saa periä.

Hinnoittelu Lain mukaan ateriamaksun pitää perustua kohtuullisiin ja todellisiin raaka-aine-, valmistus-, säilytys- ja kuljetuskustannuksiin ja niiden nousuun.
Vuonna 2022 avohuollon ateriapaketin hinta oli 12,5 € vuorokaudessa eli 375 € kuukaudessa perustuen yksittäisen aterian (lounas ja päivällinen) 4,6 € ja palan (aamu-, väli- ja iltapala) 1,1 € hintoihin.
Uusi maksu on 600 € kuukaudessa eli 20 € vuorokaudessa, mikä muodostuu 7 € ateria- ja 2 € palahinnoista.
Pääaterioiden hinta on kahdessa vuodessa noussut 52 %, palojen peräti 82 %, ja koko ateriapaketin 66,7 % eli merkittävästi yli inflaation.
Suositeltu inflaatiokorotus vuodelle 2024 on 10 %, eikä hyvinvointialue ole osoittanut todelliseen kustannusten nousuun perustuvaa tarvetta korotuksille.

Neljän perheen tavanomaiset kohtuulliset ruokamenot eivät ole 2.400 € vaan ennemmin 600 € kuukaudessa, eli yhden vammaisen ihmisen ateriapaketin hinnalla syö koko normiperhe.
Suurkeittiötuotanto on lisäksi aina edullisempaa, minkä pitää näkyä hinnoittelussa.

Käyttövara Vammaiselle ihmiselle pitää jäädä kohtuullinen kuukausittainen käyttövara, jonka suuruudeksi avohuollossa on vakiintunut 250 €, laitoshoidossa vähintään 122 € kuukaudessa.
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ei toistaiseksi ole määritellyt käyttövaraa lainkaan.

Ateriapalveluja käyttävät vammaiset ihmiset elävät pääasiassa alle virallisen köyhyysrajan, joka vuonna 2022 oli 1.410 €/kk yhden hengen talouksissa.
Monella vammaisella ihmisellä on minimitulo eli vain takuueläke 976,59 €/kk.

Avohuollossa asiakas maksaa noin 350 € omavastuun vuokrasta, koska hän saa yleensä Kelan asumistukea.

Lisäksi asiakas maksaa vedestä, sähköstä, siivouksesta ym. noin 50 € kuukausittaisen ylläpitomaksun, jonka enimmäismääräksi on laissa rajattu 80 €. Hän maksaa avohuollossa myös ruokailut.

Uudet ateriamaksut tarkoittavat, että avohuollon asiakkaan yhteensä noin 1.000 € kuukausimaksut ovat suuremmat kuin takuueläke, jolloin käyttövaraa ei jää lainkaan, vaan maksut ovat 23 € kuukaudessa tuloja suuremmat.

Tehokkuus

Vaikka hallinnon läpinäkyvyysvaade tarkoittaa mm. palvelujen kustannusvastaavuutta, vaatii tehokkuus ja toiminnan järkevyyden puolestaan päätöksiä, joista merkittävää osaa ei tarvitse kohtuullistaa paljon työtä vaativin korjaavin yksilöpäätöksin.

Monille vammaisille ihmisille kohtuullistamishakemuksen tekeminen on lisäksi hyvin työlästä ja vaikeaa.

Lain mukaan maksujen perimättä jättäminen tai niiden kohtuullistaminen on tehtävä ennen kuin asiakas voi hakea viimekätistä, aina väliaikaiseksi tarkoitettua toimeentulotukea.

Päätöksen toimeenpano on syrjintää ja johtaa vammaisten ihmisten toimeentulon mahdollisuuteen.

Päätöksen saa lisäksi panna täytäntöön vasta, kun se on annettu tiedoksi asianosaiselle esim. kirjeitse tai muulla varmistetulla tavalla.

Näin ei ole toistaiseksi tapahtunut.

Vammaisneuvostoa ei myöskään ole kuultu asian valmisteluvaiheessa eikä neuvostolta ole pyydetty lausuntoa.

LOPUKSI

Annamme tarvittaessa mielellämme lisätietoja.

Porvoossa 23.2.2024

Kunnioitavasti
Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto

Toimeksi saaneena varapuheenjohtaja Maija Aatelo
maija.aatelo@saagar.fi
Puhelin 0505121665

LIITTEET

1. Itä-Uudenmaan aluevaltuuston pöytäkirja 12.12.2023 [Aluevaltuusto, kokous 12.12.2023 | Itä-uudenmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)
2. Pöytäkirja § 139 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 2024 [Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 2024 | Itä-uudenmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)
3. Uusi asiakasmaksuhinnasto <https://itauusimaa.fi/etusivu/meilla-asiakkaana/asiakasmaksut/#ad17ac05>